



VIII НАЦІОНАЛЬНИЙ З'ЇЗД ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Національний з'їзд фармацевтів України — широкомасштабний фаховий захід у галузі охорони здоров'я, який об'єднав 1506 учасників і делегатів із 24 регіонів України та 17 держав світу. Генеральним спонсором з'їзду виступило ПАТ «Фармак»

Церемонія відкриття форуму відбулася 14 вересня у Харківському національному академічному театрі опери та балету ім. Лисенка. Вітальні адреси з нагоди проведення з'їзду та до Дня фармацевтичного працівника України надіслали Президент України Петро Порошенко, Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман, голова Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я Ольга Богомолець. Колектив НФаУ було нагороджено почесною грамотою Кабінету Міністрів України «за вагомий внесок у забезпечення розвитку фармацевтичної галузі України». Під час вручення нагороди **Олександр Біловол**, народний депутат України, член Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, академік Національної академії медичних наук України, сказав: «Висока нагорода, якою відзначений колектив НФаУ, це знак поваги та визнання навчального закладу та його педагогічного колективу. Це єдиний унікальний заклад на теренах пострадянського простору, який підготував більше 60 тис. фахівців фармацевтичної галузі».



Валентин Черних

Відкриваючи з'їзд **Валентин Черних**, голова робочого оргкомітету, академік НАН України, ректор НФаУ, відзначив: «Сьогодні Президент та Прем'єр-міністр України серед пріоритетних завдань особливо виділяють такі, що пов'язані із забезпеченням населення України доступними, якісними, ефективними та безпечними ліками, вакцинами, виробами медичного призначення. Фармація належить до найважливіших бюджетно-

утворювальних секторів економіки, визначає соціальне благополуччя, безпеку та обороноздатність, а також стан національного здоров'я, тривалість та якість життя українського народу. Наша країна розпочала реформу Національної системи охорони здоров'я. Нам, фармацевтам, разом із медичними працівниками відводиться важлива роль у процесі фармакотерапії. Протягом трьох днів форуму необхідно визначити головні проблеми галузі та шляхи їх вирішення, обговорити завдання на майбутнє та прийняти важливі рішення». Провідні українські економісти вважають, що вітчизняна фармація може зіграти важливу роль у процесі подолання від'ємного сальдо зовнішньоторговельного балансу України і вийти на міжнародний ринок.

ЧОТИРИ КРОКИ НАЗУСТРІЧ

У своєму виступі **Роман Ілик**, заступник міністра охорони здоров'я, зауважив: «Завдяки діяльності галузі українське суспільство захищене від багатьох захворювань, а прагнення фармацевтичної спільноти до партнерських стосунків з державою сприяє вирішенню актуальних проблем системи охорони здоров'я». За його словами, без розуміння подальших кроків, які робитиме держава у напрямку виробництва ЛЗ, учасникам фармацевтичного ринку важко планувати свою діяльність. Отже, що чекає на вітчизняну фармацію у найближчо-



Роман Ілик

му майбутньому? Заступник міністра повідомив, що уряд завершує формування комплексу заходів, спрямованих на здешевлення ліків, тому профільне міністерство зосередиться на таких чотирьох стратегічних напрямках реформи. Перший — **створення національної політики щодо ЛЗ**, що буде узагальнено в документі, який сформує плани розвитку фармацевтичного сектора, в тому числі з такими основними елементами, як доступність ліків, фінансування системи забезпечення ЛЗ, їхнє постачання, регулювання й забезпечення якості, а також раціональне застосування. Другий — **створення Національного переліку основних ЛЗ із урахуванням рекомендацій ВООЗ**. Він міститиме лише ліки з доведеною ефективністю та такі, які входять до протоколів лікування, визнаних у розвинених країнах світу. Третій — **запровадження референтних цін на ЛЗ**, які будуть включені до Національного переліку. Четвертий — **запровадження реімбурсації для ЛЗ**, що входитимуть до Національного переліку, із використанням референтних цін.



У ПОШУКАХ ОРІЄНТИРІВ

У своїй змістовній і цікавій доповіді **Філя Жебровська**, директор ПАТ «Фармак», розповіла про діяльність очолюваного нею підприємства, який є флагманом вітчизняної фармації, з огляду на соціальну відповідальність та піклування про пацієнтів: «ПАТ «Фармак» турбується про оновлення Національного переліку та включення до нього сучасних генеричних ЛЗ і ставить перед собою завдання з впровадження доказової ефективності. Препарати, які наше підприємство випускає на ринок, включені до протоко-

лів лікування та пройшли дослідження біоеквівалентності, тобто мають доведену ефективність».

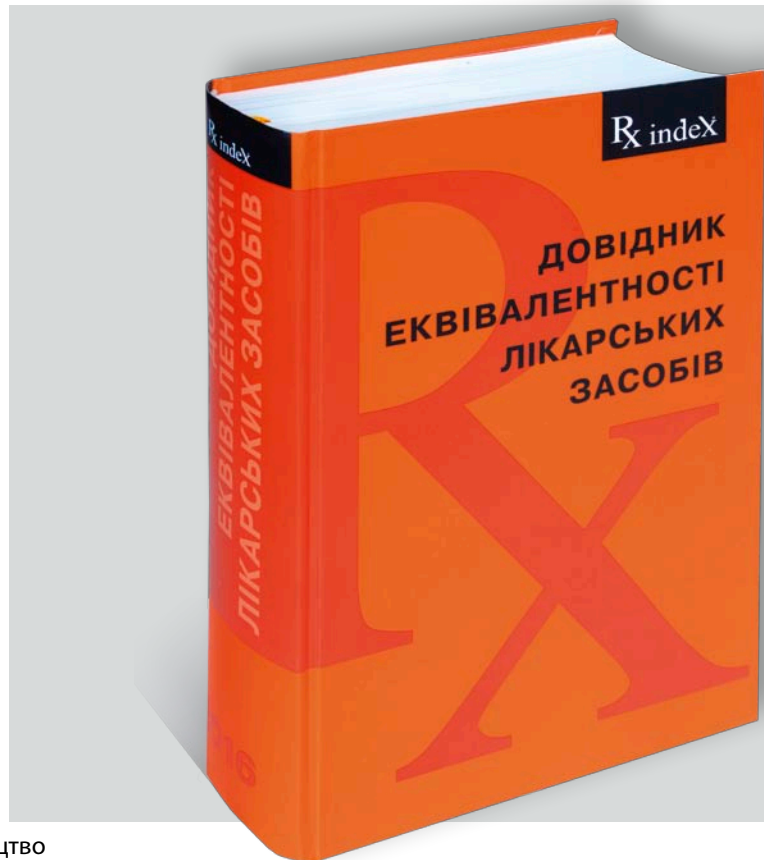
Експерт підкреслила, що фармація має стати пріоритетною галуззю економіки України: «Це надало б можливість більше уваги приділити виробництву тих ЛЗ, які наша фармацевтична галузь не може розробити або відтворити через патентний захист. Але вона може виробляти їх на своїх потужностях, які сьогодні відповідають усім стандартам, що існують в Європі».

Очільник ПАТ «Фармак» висловила жаль, що замість підтримки з боку держави з високих трибун часто лунають звинувачення у бік фармацевтичної спільноти, що виглядає як спрямована дискредитація. Ф.І. Жебровська закликала владу повернутися до розгляду стратегічних питань: розвиток первинної ланки системи охорони здоров'я, лікування таких соціально небезпечних захворювань, як ВІЛ/СНІД, туберкульоз, гепатити тощо. Гостро стоїть проблема виробництва власних вакцин, сироваток та ЛЗ для імунопрофілактики, а також доступність препаратів для лікування онкологічних захворювань. Такі рішення передбачають не лише заходи із забезпечення економічної доступності ліків, але й зміни організації лікувального процесу. Експерт запропонувала зосередити зусилля на розробці та впровадженні стандартів лікування. За даними МОЗ України, вже розроблено 90% клінічних протоколів, які необхідно якнайшвидше впровадити у лікувальний процес. На думку Ф.І. Жебровської, українські лікарі мають виписувати рецепти за міжнародними непатентованими назвами. Крім того, слід створити ефективну систему ціноутворення на ліки та визначити сегменти ринку, які потребують імпортозаміщення.

Ф.І. Жебровська закликала парламентарів підтримати законопроект № 2162-д: «На сьогодні в Україні фізично недоступні близько

ДОВІДНИК еквівалентності лікарських засобів

- містить усі зареєстровані в Україні лікарські засоби
- зручний за структурою, пошуком та форматом
- практичний та корисний
- надійний помічник для спеціалістів у лікарні та аптеці



Для замовлення довідника звертайтеся у видавництво «Фармацевт Практик» за тел.: +38(0)44 498-06-72 або e-mail: fp@fp.com.ua

30% активних фармацевтичних інгредієнтів, наявних у Британському формулярі. Це означає, що якість лікувального процесу в Україні далека від такої в Європі. Галузь має розвиватися, а для цього потрібна законодавча база. Закон «Про лікарські засоби» є застарілим. Парламент має розглянути та ухвалити новий закон, який відповідатиме вимогам часу та європейському законодавству». Профільні органи держави мають також сприяти взаємному визнанню інспекцій GMP та інших механізмів контролю якості між Європою і Україною. Визнання фармації пріоритетною галуззю економіки України шляхом ухвалення відповідного нормативного акта дозволило б підприємствам скористатися передбаченими законодавством перевагами, у тому числі в митній сфері та сфері оподаткування, реалізувати нові інвестиційні проекти.

РХ ВІД «А ДО Я» ЗА ПРИНЦИПАМИ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ

Під час з'їзду було представлено низку нових видань, серед яких 3-тє видання фармацевтичної енциклопедії, «Rx index®: Довідник еквівалентності лікарських засобів» та 3-тє видання Державної фармакопеї.



Ігор Зупанець

Зокрема, **Ігор Зупанець**, д-р мед. наук, професор, завідувач кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації НФаУ, презентував видання «Rx index®». За словами професора, ідея створення такого довідника виникла давно, але вдалося її реалізувати лише цьогоріч завдяки зусиллям ентузіастів. «Ми звернулися до виробників із пропозицією надати за декларативним принципом та за бажанням інформацію щодо ЛЗ», — розповів І.А. Зупанець. У довіднику використано індикацію для ЛЗ залежно від умов реєстрації. Як відомо, ліки реєструють за повним або скороченим досьє згідно з результатами порівняльних клінічних досліджень, досліджень біоеквівалентності, фармацевтичної або клінічної еквівалентності. Також на ринку представлені добре вивчені ЛЗ. «Як лікарю або провізору розібратися у великій кількості препаратів з однаковою діючою речовиною? Який з них є оригінальним, а який — генеричним з підтвердженою біоеквівалентністю? На ці та інші питання ми спробували відповісти у нашому довіднику», — повідомив І.А. Зупанець.

Дотепер на вітчизняних фармацевтичних теренах не існувало змістовного та надійного інструмента, аналога Orange Book, який став би орієнтиром для клініцистів при виборі генеричних версій оригінальних ЛЗ. Над українською версією працювали найбільш досвідчені у сфері медицини та фармації експерти. «Rx index®: Довідник еквівалентності лікарських засобів» стане надійним помічником для лікарів усіх спеціальностей, провізорів, фармацевтів, студентів медичних та фармацевтичних навчальних закладів у пошуку ліків та їхніх аналогів, при виписуванні рецептів тощо. До кожної міжнародної назви діючої речовини або комбінації діючих речовин у довіднику наведено повний список ЛЗ, зареєстрованих в Україні на момент його видання. Завдяки порівняльній таблиці можна швидко підібрати аналог у необхідній дозі та формі випуску. Ця опція стане у нагоді і працівникам аптек: у разі відсутності необхідного препарату можна швидко відшукати оптимальну заміну.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АПТЕЧНОЇ ЛАНКИ

У рамках науково-практичної конференції «Фармація XXI століття: тенденції та перспективи» пройшли 10 наукових симпозиумів, 2 сателітних симпозиуми, 2 дискусії за «Круглим столом», 5 лекцій майстер-класу, а також воркшопи та семінари-тренінги.

Зокрема на симпозиумі, присвяченому актуальним проблемам сучасної технології ліків, екстемпоральної рецептури, пакування та маркування ЛЗ, було заслухано ґрунтовні лекції визнаних корифеїв фармацевтичної технології — **Олександра Тихонова**, д-ра фарм. наук, професора, та **Раїси Коринюк**, д-ра фарм. наук, професора.

Велику увагу на семінарі було приділено проблемам організації роботи виробничих аптек. Сьогодні в Україні кількість аптек практично вдвічі більша, ніж у Німеччині, Великій Британії, Італії, втричі більша, ніж в Австрії, у 8 разів більша, ніж у Данії (в перерахунку на 100 тис. населення). Серед обов'язкових умов відкриття аптечних закладів у цих країнах є можливість виготовлення ліків. В Україні виготовлення ЛЗ на кожні 100 тис. населення передбачено у 0,81 аптеці, що становить тільки 2% загальної кількості аптечних закладів. Екстемпоральне виготовлення не зможе замінити високотехнологічне та швидке промислове виробництво ЛЗ, але фармакотерапевтичні та фармакоеконімічні переваги першого є дуже суттєвими аргументами на користь того, що в Україні цей напрямок потребує відродження. Важливим є введення 20% ставки ПДВ на екстемпоральні ЛЗ. Одним із проблемних питань при виготовленні препаратів в аптеках є внутрішньоаптечний контроль їхньої якості відповідно до вимог ДФУ. Нераціональне розміщення закладів роздрібної реалізації ЛЗ — велика концентрація в містах, мала в сільській місцевості — поступово призводить до спаду прибутковості та неспроможності ефективного розвитку їхньої матеріально-технічної бази.

Роздрібну реалізацію ЛЗ в Україні здійснюють понад 15 тис. аптек та 4 тис. аптечних пунктів. У середньому один аптечний заклад обслуговує близько 1850 осіб, що вдвічі більше, ніж у розвинутих країнах Європи. Нині в Україні практично відсутні законодавчо чи нормативно затверджені критерії доцільності відкриття аптечних закладів

Тетяна Ярних, д-р фарм. наук, професор, зав. кафедрою технології ліків НФаУ, у своєму виступі наголосила, що виготовлення ЛЗ в умовах аптеки — це шлях до євроінтеграції. Як один із методів розв'язання проблем екстемпоральних ЛЗ та підвищення їхньої якості автор запропонувала створити науковий центр з екстемпоральної рецептури, який і буде централізовано здійснювати стандартизацію нових прописів та розробку нових фармакопейних статей на екстемпоральні ЛЗ.

Під час VIII Національного з'їзду фармацевтів України було неодноразово наголошено на необхідності конструктивного соціального партнерства, що сприятиме розробці узгодженої Національної лікарської політики. Сьогодні через розбалансовані дії, в умовах економічної кризи в державі вітчизняна фармація знаходиться в стані, за якого її складові існують автономно, перетиначаючись лише частково. Фармація має бути динамічною у своїх змінах та консолідованою, адже це соціально орієнтована галузь економіки України.

За матеріалами VIII Національного з'їзду фармацевтів України